

ОСОБЛИВОСТІ СІМ'Ї ЯК ПРОВІДНОГО СОЦІАЛЬНОГО ІНСТИТУТУ СОЦІАЛІЗАЦІЇ

У сім'ї формується особистість дитини, і те, що було вкладене у неї з часу появи у материнському лоні, у яких сімейних обставинах виросла дитина – є фундаментом для її дорослого життя. Часто, саме із незнання особливостей роботи з дитиною з перших днів її життя, батьки втрачають пильність.

Як складова суспільства, сім'я зазнає впливу всіх тих змін, що в ньому відбуваються. Економічна та соціальна криза, спад виробництва, безробіття, соціальна незахищеність – усе це справляє негативний вплив на сім'ю, зумовлює її сучасну кризу в Україні.

Дослідженню особливостей сім'ї, сімейного виховання на соціалізацію дитини, формування її особистості присвячували свої роботи Е. Берджесс, Ю. М. Якубова, О. Г. Антонова-Турченко, Г. В. Святненко, М. М. Московка, Г. К. Матвеев, З. В. Ромоська, Я. М. Шевченко, Т. С. Барило, О. Б. Сахаров, Н. М. Єршова та ін.

Сім'я – динамічна мала група людей, котрі разом проживають, пов'язані родинними відносинами (шлюбу, кровної спорідненості, усиновлення, опіки), спільністю формування і задоволення соціально-економічних та інших потреб, взаємною моральною відповідальністю [3].

Важливість сім'ї у соціалізації дитини спричинюється тим, що вона постає як головний передавач культурних норм та цінностей. У сім'ї дитина навчається осмислювати і привласнювати спільні норми та цінності, що робить можливим їх сприйняття в інших референтних групах, членами яких вона стає або на які орієнтується у своєму житті.

Сім'я є одним з найважливіших соціальних інститутів, що вимагає постійного наукового вивчення, щоб мати уявлення про реально існуючий стан внутрішньо-сімейного життя і його зовнішні зв'язки та прогнозувати його розвиток, надавати необхідну допомогу, координувати взаємодію з іншими соціальними структурами держави.

З перших днів появи дитини на світ сім'я покликана готувати її до життя та практичної діяльності, в домашніх умовах забезпечити розумну організацію її життя, допомогти засвоїти позитивний досвід старших поколінь, набути власного досвіду поведінки й діяльності.

Протягом усього життєвого шляху особистості сім'я є тим найближчим мікросоціальним оточенням, яке опосередковує і визначає своєрідність її життєдіяльності, тому сім'я виступає провідним мікрофактором соціалізації особистості. [1]

Ефективність виховання дітей у сім'ї залежить від створення в ній належних умов. Головна умова сімейного виховання – міцний фундамент сім'ї, що базується на її непорушному авторитеті, подружній вірності,

любові до дітей і відданості обов'язку їх виховання, материнському покликанні жінки, піднесенні ролі батьків у створенні та захисті домашнього вогнища, забезпеченні на їх прикладі моральної підготовки молоді до подружнього життя.

Як вважає відомий педагог Безпалько О. В., важливим у сімейному вихованні є те, наскільки родина живе інтересами всього народу, інтересами держави. Діти прислухаються до розмов батьків, є свідками їхніх вчинків, радіють їхнім успіхам чи співчувають невдачам [2].

Виховний вплив сім'ї зростає, якщо батьки цікавляться не лише навчанням, а й позанавчальною діяльністю своїх дітей. За таких умов інтереси сім'ї збігаються з інтересами суспільства, формується свідомий громадянин країни.

Варто зазначити, що справжнім авторитетом користуються батьки, які сумлінно ставляться до праці, до сімейних обов'язків, активні в громадському житті. Такі батьки уважні до дітей, люблять їх, цікавляться їхніми шкільними та позанавчальними справами, поважають їх людську гідність, водночас виявляючи до них належну вимогливість.

Вище зазначене дозволяє стверджувати, що сім'я – це надзвичайно важливий елемент соціальної структури суспільства. Зміни, які відбуваються в сім'ї, впливають на характер суспільних відносин, на стан і розвиток самого суспільства. Сімейна діяльність регулюється і спрямовується традиціями, звичаями, нормами, що панують у суспільстві за певних історичних умов.

Отже, педагогічне середовище розвитку дитини створюється в процесі сімейного виховання, залежить від типу сім'ї. Розуміння цього педагогами сприяє поглибленню зв'язків з нею, пошуку можливостей щодо корекції сімейного виховання, підвищення педагогічної культури батьків, захисту дитини від несприятливого впливу неблагополучної сім'ї.

Список використаних джерел:

1. Актуальні проблеми соціально-педагогічної роботи (модульний курс дистанційного навчання) / А. Й. Капська, О. В. Безпалько, Р. Х. Вайнола; Заг. ред. А. Й. Капської. – К., 2002. – 164 с.
2. Безпалько О. В. Соціальна педагогіка в схемах і таблицях : навч. посіб. / Ольга Володимирівна Безпалько. – К. : Логос, 2003. – 134 с.
3. Сім'я як провідний фактор соціального виховання особистості [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zaochka.net/catalog_p_29_p_20.html